những thư không viết được

THẾ VŨ

Những lá thư không viết được

Thế Vũ

FLIPBOOK-
TỦ SÁCH TIẾNG VIỆT

những lá thư không viết được

Thế Vũ

Bìa: ***M.C.P***
Nguồn: ***Thư Quán bản thảo***
Trình bày: ***Muôn Phương***

Muôn phương góp lại, trả về muôn phương

những lá thư không viết được

THẾ VŨ

tqbt-64-flip

LTS: Thế Vũ có nhiều truyện đăng trên Trình Bầy. Chúng tôi chọn đăng đoản văn này không ngoài mục đích chứng minh về một thứ tình bất diệt mà chỉ có những người thật sự đánh giặc mới có thể cảm nhận và ghi khắc vào lòng. Đó là tình đồng đội. Dù ông viết bài này sau khi ông đào ngũ, và cái nhìn của ông về cuộc chiến là cái nhìn khuynh tả, nhưng không phải vì thế mà ông không đặt vào trái tim mình những bạn bè một thời sống chết như là ngôi vị thứ nhất. Không phải như Ngụy Ngữ, mang áo lính mà nguyền rủa hàng ngũ mình thậm tệ, xem họ như những

"con thú tật nguyền", gọi thương binh miền Nam là "bọn què quặt hết thời". Vậy mà Vấn Đề - tạp chí đăng truyện Ngụy Ngữ thường xuyên nhất lại chỉ một lần bị tịch thu trong tổng số 56 số...

Sau những ngày đầu tiên cố gắng du mình vào nhịp sống khá lạ lẫm của thành phố bởi những năm tháng trước đó mãi mê hì hục cầm súng, bên cạnh những khuôn mặt bạn bè thân thiết ngày xưa cũng vừa mới trở về, tôi bắt đầu nghĩ tới những lá thư mà mình dự tính viết cho những người ở xa. Lá thư thứ nhất cho người bạn chiến binh còn trôi nổi ngoài chiến trường biên giới. Đó là người đã chia cho tôi những điếu thuốc lá nghèo khó ngày tôi mới ra trình diện đơn vị, người đã hằng đêm nằm chung với tôi trong một căn lều dã chiến, đã

từng dìu tôi trong những cơn say khướt mù ở hậu cứ, ở thị trấn đừng quân, đã an ủi tôi trong những cơn đau đớn tủi nhục, và cuối cùng đã xót xa giúp tôi (..) thoát khỏi những vòng kẽm gai đồn binh một ngày cuối tháng Tám.

Tôi muốn viết cho người bạn của tôi một lá thư, trong đó có thể tôi sẽ nhắc lại những lời cuối cùng mà người bạn đã buồn bã nói với tôi, có thể tôi sẽ chỉ nói cho người bạn biết rằng tôi vẫn bình yên, tôi đang tự do, tôi đang sống sung sướng một cách khốn khổ và đơn độc, có thể tôi sẽ nói về những kỷ niệm hay những mơ ước cũng có thể, để kéo dài đủ một trang thư, tôi sẽ nói với người bạn về bao nhiêu điều khác. Nhưng sau một vài lần cố gắng, bởi những thôi thúc chân tình một cách kỳ quặc, tôi không thể viết được.

Đầu tiên tôi nghĩ có thể người bạn không còn ở đơn vị nữa: chết, đào thoát hay thuyên chuyển về một chiến trường khác hoặc vào tù. Kế tới, tôi nghĩ biết đâu người bạn không đau xót hơn khi được tin tôi, dù sao tìm thấy tự do một cách nào đó ở thành phố vẫn là một mơ ước lớn lao cho những kẻ còn cầm súng ngoài chiến trường trong cuộc chiến nấy. Sau cùng, ít ra trong hoàn cảnh nầy hay bạn tôi ở ngoài kia cũng có một người, mang vóc dáng bi đát. Tôi khốn khó và đơn độc đây hay người bạn đang bị câu thúc (..) ở ngoài kia đều là những hình ảnh bi đát khốn cùng dưới mắt kẻ khác. Sống bi đát, viết thư thăm hỏi một người bạn đang chịu đựng một cuộc sống không kém bi đát, lại nói về những điều chẳng vui gì hiện tại, quả thật là một việc làm quá sức buồn bã. Viết thư cho người khác là đi tìm một niềm vui khuất mờ

ở đâu đó. Nhưng làm sao, tôi có thể tìm thấy niềm vui kia trong việc làm buồn bã của tôi.

*

Lá thư thứ hai tôi định viết cho một người lớn tuổi tôi quen biết trước khi vào lính. Ông ta là một người trí thức, tiến bộ, ít ra cũng đã nhiều lần ông ta tự nhận trước mặt tôi như vậy. Trước hết, tôi sẽ báo tin, cho ông ta biết tôi (..), đang sống một cách tạm yên ổn và vui sướng; trong tình cảnh hiện tại. Thêm vào đó, tôi sẽ cho ông ta biết tôi sẵn sàng làm việc trở lại với ông như ngày trước, nếu những kế hoạch làm việc mà ông đã hoạch định thời đó với tôi và những người khác còn được tiếp tục theo đuổi. Những việc làm mà chúng tôi đã từng theo đuổi đại khái có thể gọi là một nỗ lực cách mạng bản thân để chuẩn bị cho thời kỳ cách mạng

toàn triệt sẽ tới cho đất nước. Nhưng khi cầm bút viết những dòng đầu tiên cho ông ta tôi mới nhớ tới những điều mà ông đã đề cập đến với tôi ngày đó, chính những điều nầy khi nhớ lại đã khiến tôi không thể tiếp tục lá thơ được nữa.

Trước hết, cuộc cách mạng mà ông ta muốn có sẽ không chấp nhận những kẻ đào thoát. Thứ nữa hình như quan trọng hơn, quân đội như ông ta quan niệm, vừa là lực lượng nòng cốt vừa là đối tượng chính của một cuộc cách mạng như vậy. Nhớ tới những nguyên tắc đầu tiên đó, tôi vừa hiểu rằng chẳng những không còn là một người có thể đứng vào hàng ngũ lực lượng làm "cách mạng" (nếu có), tôi và những người lâm vào hoàn cảnh như tôi còn không phải là đối tượng nhắm tới để thực hiện một bộ mặt mới cho xã hội nầy. Nghĩa là, nói một cách

khác, những kẻ đào thoát, bất kể vì một lý do nào (có cần thiết lắm không), dưới chế độ nầy hay chế độ khác, dưới chính nghĩa này hay chính nghĩa khác (những yếu tố mơ hồ như vậy vẫn còn biết bao giá trị) vẫn là những kẻ bên lề, tệ hơn, những tên nguy hiểm đối với một xã hội và tiến bộ.

Viết thư, ngoài việc đi tìm một niềm vui, còn là đi tìm một sự thông cảm. Trường hợp này, tôi vừa là một kẻ đang bị khai trừ, còn là một kẻ sẽ bị khai trừ, làm sao tôi có thể tìm thấy một niềm vui, làm sao tôi có thể tìm thấy một niềm thông cảm Từ đó, tôi nghĩ chỉ còn một cách duy nhất để sống hạnh phúc một cách chua xót, là quay về với đời sống tình cảm.

*

Tôi viết lá thơ thứ ba để gửi cho một người tình cũ. Gởi thư cho một người tình cũ bởi vì tôi biết rằng thực khó mà mình có thể du nhập được vào cuộc sống trẻ trung của những người khác, lý do: chiến trận đã nhào nặn tôi thành một ông già hai mươi lăm tuổi. Sự thoải mái và niềm hy vọng tìm thấy, trong dự tính viết một lá thư cho người tình cũ cũng không giữ được lâu trong tôi, nó tan vỡ như sự sung sướng cần viết nhưng gặp phải một cây bút khô mực.

Tôi phải nói gì trong lá thư đó, không lẽ bằng những điều thực cũ tôi đã viết cho nàng những năm trước, nhai lại một cách buồn bã và tàn nhẫn những kỷ niệm chúng tôi đã có với nhau, không lẽ tôi lại kể cho nàng nghe về những buồn vui chiến trường mà tôi đã trải qua, không lẽ nói với nàng rằng tôi đang khốn khổ và

đơn độc, không lẽ tôi phải hỏi nàng có thể yêu tôi như ngày trước nữa không. Ngoài ra, còn có điều gì để tôi nhắc tới.

*

Những lá thư. Tôi loay hoay tìm cách nối một sự liên hệ với bên ngoài, loay hoay mãi; tôi còn dự tính viết những lá thư khác, chẳng hạn cho một người bạn cũ còn trấn đóng một tiền đồn xa, cho những người bạn cũ mới xa gần khác ở rải rác đây đó trên bờ vực của cuộc chiến nầy, nhưng tôi đành kiệt lực. Tôi hụt hơi không bắt gặp cái chết nơi chiến trường ngoài kia, không bắt kịp sự sống ở nơi thành phố này, không tiếp tục sống khốn khổ và đơn độc được nữa. Chung quanh tôi mở ra những ngõ cụt, trên đầu tôi đâm xuống những chiếc gai thù hận. Những người như tôi dường như chỉ còn có một tuyệt lộ phải du mình vào nếu

không muốn nạp mình cho tù ngục, đó là phóng mình ra ngoài quỹ đạo của sự đui mù.

Thế Vũ

SG, 12/1971.

Trình Bầy số 34,

18-12-1971